

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

α. Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο [Ποντίων] (1917)

β. Πεδινοί

γ. Εθνικό Κόμμα (Κ. Μαυρομιχάλη).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη Σωστό ή Λάθος δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

α. Ο Δηλιγιάννης θεωρούσε το κράτος ως μοχλό της οικονομικής ανάπτυξης και επιδίωκε τον εκσυγχρονισμό του με κάθε τρόπο.

β. Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος Α΄ το 1915 προκάλεσε δύο φορές την παραίτηση της κυβέρνησης Βενιζέλου.

γ. Η αστική στέγαση των προσφύγων που κατέφυγαν στην Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή (1922) συνάντησε περισσότερα εμπόδια από την αγροτική.

δ. Ο παλαίμαχος κρητικός πολιτικός Ι. Σφακιανάκης κάλεσε τον λαό σε καθολική συμπαράσταση προς τους επαναστάτες του Θερίσου (21 Μαρτίου 1905).

ε. Η πολιτική των νεοτουρκικών κυβερνήσεων έναντι των Ελλήνων βρισκόταν σε πλήρη συμφωνία με τις εξαγγελίες του προέδρου των ΗΠΑ Ουίλσον.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Ποιες ήταν οι πολιτικές εξελίξεις στο Κρητικό Ζήτημα μετά τη συμφωνία στις Μουρνιές (Νοέμβριος 1905) και έως την ανάληψη της Ύπατης Αρμοστείας της Κρήτης από τον Αλέξανδρο Ζαΐμη;

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

Τι προέβλεπε η ελληνοτουρκική Σύμβαση ανταλλαγής πληθυσμών της 30ής Ιανουαρίου 1923;

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται παρακάτω, να αναφερθείτε στο περιεχόμενο του Συντάγματος του 1844 σχετικά με:

α) τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών (μονάδες 4)

β) το δικαίωμα της ψηφοφορίας και την εκλογική διαδικασία (μονάδες 9)

γ) την κατανομή των εξουσιών (μονάδες 12).

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ὁ Ἐκλογικὸς Νόμος καθιέρωνε τὴν ἐκλογή τῶν βουλευτῶν μὲ πλειοψηφικὸ σύστημα δύο γύρων, ποὺ θὰ διεξαγόταν μὲ ἄμεση, σχεδὸν καθολικὴ, καὶ μυστικὴ ψηφοφορία. Δικαίωμα ψήφου δινόταν στοὺς πολίτες (ἄρρενες) ἡλικίας 25 ἐτῶν συμπληρωμένων, «ἔχοντας προσέτι ἰδιοκτησίαν τινὰ ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας, ὅπου ἔχουσι τὴν πολιτικὴν διαμονὴν των, ἢ ἐξασκοῦντας ἐν αὐτῇ ὅποιονδήποτε ἐπάγγελμα, ἢ ἀνεξάρτητον ἐπιτήδευμα». Ἐξαιροῦνταν «α) Οἱ διατελοῦντες ὑπὸ ἀνάκρισιν ἐπὶ κακουργήματι, β) Οἱ προσκαίρως ἢ διὰ παντὸς στερηθέντες κατὰ συνέπειαν δικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ ψηφοφορεῖν, γ) Οἱ στερούμενοι τῆς ἐλευθέρως διαχειρίσεως τῆς περιουσίας των». *Ν. Διαμαντοῦρος, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τ. ΙΓ΄: Νεώτερος Ἑλληνισμὸς ἀπὸ 1833 ὡς 1881, Αθήνα: Εκδοτικὴ Αθηνῶν, 2000, σ. 112.*

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ὁ Βασιλιάς δὲν ἦταν μόνον ὁ ἀνώτατος ἀρχοντας, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνώτατο καὶ κυρίαρχο ὄργανο τοῦ κράτους, ἀποδεχόμενος δηλαδὴ μόνον ἐκείνους τοὺς περιορισμοὺς τῆς ἐξουσίας του, ποὺ εἶχαν διατυπωθεῖ ρητῶς στο Σύνταγμα. Ἡ μοναρχικὴ πηγὴ τῆς ἐξουσίας προέκυπτε καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ συνταγματικὸ κείμενο, ποὺ ἀναγνώριζε τὸ πρόσωπο τοῦ Βασιλιά ως ἱερό καὶ ἀπαραβίαστο ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν πρόβλεψη ὅτι ἡ δικαιοσύνη πηγάζει ἀπὸ τὸ Βασιλιά καὶ ἀπονέμεται ἐν ὀνόματι του. Ἡ μοναρχία ἦταν ὅμως περιορισμένη μέσα στα ὅρια ποὺ ἔθετε ἡ ἴδια με τὸ παραχωρημένο Σύνταγμα. Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1844 εἰσήγαγε τὴν ἀρχὴ τῆς διάκρισης τῶν ἐξουσιῶν. [...] Ἡ νομοθετικὴ πρωτοβουλία καὶ τὸ δικαίωμα τῆς κυρώσεως τῶν νόμων ἀνῆκε στο Βασιλιά. Με τὸ διορισμὸ τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας καὶ τῆς διάλυσης, χωρὶς περιορισμὸ, τῆς Βουλῆς, ὁ Βασιλιάς συγκέντρωνε ἐκτεταμένες ἀρμοδιότητες. *Η. Μαυρομούστακου, Πολιτικοὶ Θεσμοὶ καὶ Διοικητικὴ Οργάνωση, στο: Ἱστορία τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ, 1770-2000, 4ος τόμος: Τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος, 1833-1871, Ἡ Ἐθνικὴ Εστία καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ὀθωμανικῆς Αυτοκρατορίας, Αθήνα: Ἑλληνικὰ Γράμματα, 2003, σ.43.*

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Περί συντάξεως της Πολιτείας

Άρθρον 15. Η νομοθετική εξουσία ενεργείται συνάμα υπό του Βασιλέως, της Βουλής και της Γερουσίας.

Άρθρον 20. Η εκτελεστική εξουσία ανήκει εις τον Βασιλέα, ενεργείται δε διά των παρ' αυτού διοριζομένων υπευθύνων Υπουργών.

Άρθρον 21. Η δικαστική εξουσία ενεργείται διά των δικαστηρίων, αι δε δικαστικά αποφάσεις εκτελούνται εν ονόματι του Βασιλέως.

Περί της Βουλής

Άρθρον 59. Η Βουλή σύγκεται εκ Βουλευτών, εκλεγομένων των εχόντων δικαίωμα προς τούτο πολιτών, κατά τον περί εκλογής Νόμον. Α. Σβώλος, *Τα Ελληνικά Συντάγματα*, σσ. 153, 155, 161 (Στο: *Αξιολόγηση των μαθητών στο μάθημα: «Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας»*, τεύχ. 1ο, Αθήνα: ΥΠ.Ε.Π.Θ.–Κ.Ε.Ε., 1999, σ. 197).

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο και τον πίνακα που σας δίνονται παρακάτω, να εξηγήσετε για ποιους λόγους η ΕΑΠ, κατά την αποκατάσταση των προσφύγων, έδωσε το βάρος στη γεωργία και προτεραιότητα στην εγκατάσταση των προσφύγων στη Μακεδονία και τη Δυτική Θράκη.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

[...] Σε καμία χώρα δεν μπορούσε να αποκλειστεί η πιθανότητα εσωτερικών ταραχών. Οι πρόσφυγες διεκδικούσαν όλο και περισσότερα, ιδιαίτερα εκείνοι που ζούσαν στις πόλεις και ήταν σε θέση να κάνουν την οργή τους αισθητή διαδηλώνοντας στους δρόμους. Η όλη προσπάθεια εγκατάστασης των προσφύγων στην Ελλάδα έχει πολλές φορές κατηγορηθεί για «προκατάληψη υπέρ των αγροτών» και για το γεγονός ότι σε μία επταετία εντατικής λειτουργίας [της ΕΑΠ] διατέθηκαν μόνο δύο εκατομμύρια στερλίνες για τα στεγαστικά προγράμματα των πόλεων, ενώ για τα προγράμματα της υπαίθρου διατέθηκαν 10,5 εκατομμύρια.

Είναι αλήθεια ότι υπήρχαν κοινωνικοί, πολιτικοί και στρατηγικοί λόγοι για την εγκατάσταση των προσφύγων κυρίως στα εδάφη της βόρειας Ελλάδας. Οι πόλεις και οι κωμοπόλεις ήταν ήδη υπερπλήρεις, ανθυγιεινές και κινδύνευαν να μετατραπούν σε εστίες πολιτικής και κοινωνικής αναταραχής. Δεν υπήρχε απλός τρόπος να βρεθεί εργασία για τους πρόσφυγες των αστικών κέντρων χωρίς να δημιουργηθεί δυσφορία στον υπάρχοντα πληθυσμό. Οι αγροτικές περιοχές στο βορρά, αντίθετα, ήταν σχετικά έρημες ακόμα και πριν την έξοδο των μουσουλμάνων. Μετά την έξοδο, η κυβέρνηση συνειδητοποίησε τη στρατηγική ανάγκη να εποικίσει το συντομότερο αυτά τα εδάφη με αγρότες που [...] αποτελούσαν πολύτιμο προμαχώνα στις τυχόν βλέψεις των Σλάβων για την βόρεια Ελλάδα. Όσο πιο γρήγορα πήγαιναν να εγκατασταθούν στα εδάφη της ελληνικής Μακεδονίας τόσο το καλύτερο. *Br. Clark, Δυο φορές ξένος: Οι μαζικές απελάσεις που διαμόρφωσαν τη σύγχρονη Ελλάδα και Τουρκία, μετ. Β. Ποταμιάνου, Αθήνα: Ποταμός, 2007, σ. 243*

Πίνακας

Κατανομή των προσφύγων κατά γεωγραφικό διαμέρισμα (1928)

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Μακεδονία	638253	52.2%
Στερεά Ελλάδα	306193	25.1%
Δυτ. Θράκη	107607	8.8%
Νησιά Ανατ. Αιγαίου	56613	4.6%
Θεσσαλία	34659	2.8%
Κρήτη	33900	2.8%
Πελοπόννησος	28362	2.3%
Ήπειρος	8179	0.7%
Κυκλάδες	4782	0.4%
Ιόνια νησιά	3301	0.3%
ΣΥΝΟΛΟ	1221849	100%